

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань аграрної та земельної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-40

Кабінет Міністрів України

У Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики за дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. розглянуто звернення Тарасенка О.О. щодо пропозицій стосовно поліпшення ситуації на ринку збуту аграрної продукції, яка склалась через COVID-19 і направляє зазначений лист для розгляду в установленому порядку.

Про результати розгляду просимо поінформувати автора звернення та Комітет.

Додаток: на 1 арк.

Голова Комітету

М. СОЛЬСЬКИЙ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СОЛЬСЬКИЙ МИКОЛА ТАРАСОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000045673D00174DA201

Апарат Верховної Ради України
№ 04-11/14-2020/178607 від 07.10.2020

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

**Комітет Верховної Ради
України з питань аграрної
та земельної політики**

На виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України М. Федорова від 13.10.2020 № 41855/1/1-20 до листа Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики від 07.10.2020 № 04-11/14-2020/178607 Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розглянуло звернення О. Тарасенка щодо пропозицій з поліпшення ситуації на ринку збуту аграрної продукції, яка склалась через COVID-19, та поінформувало заявника (копія листа додається).

Додаток: на 6 арк.

Заступник Міністра

Тарас ВИСОЦЬКИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7E900307B040000056792C00F54E8700

Підписувач Висоцький Тарас Миколайович

Дійсний з 19.08.2020 10:31:12 по 19.08.2022 10:31:12

Мінекономіки

3101-06/64164-01 від 23.10.2020
12:20:07

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

ТАРАСЕНКУ О.О.

Щодо розгляду звернення

Шановний Олександр Олександровичу!

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України М. Федорова від 13.10.2020 № 41855/1/1-20 до листа Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики від 07.10.2020 № 04-11/14-2020/178607 розглянуло Ваше звернення щодо ситуації на ринку збуту аграрної продукції, яка склалась через COVID-19, і в межах компетенції повідомляє.

Статтею 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (із змінами), основними завданнями Мінекономіки є, зокрема, забезпечення формування та реалізації державної аграрної політики, державної політики у сфері сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави.

Для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) Кабінетом Міністрів України розроблено та прийнято відповідну

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F90030780400000056792C00F54E8700

Підписувач Висоцький Тарас Миколайович

Дійсний з 19.08.2020 10:31:12 по 19.08.2022 10:31:12

Мінекономіки

3101-06/64148-01 від 23.10.2020
10:56:25

Державну програму стимулювання економіки на 2020–2022 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 534), якою передбачено впровадження комплексної системи заходів для стабілізації та сталого розвитку економіки України. Зокрема, для розвитку аграрного сектору передбачається:

збільшення доступу виробників до фінансових ресурсів для придбання та оновлення основних засобів та створення більшої доданої вартості через державні кредитні програми та субсидії;

забезпечення безперебійного збуту агропродукції через налагодження каналів дистрибуції, покращення обізнаності виробників та допомоги у виході на експортні ринки;

забезпечення ефективного регулювання аграрного сектору, вчасного надання адміністративних послуг та розвиток прозорих земельних відносин.

У зв'язку з цим, фермерські господарства були внесені до переліку стратегічно важливих підприємств, які беруть участь у забезпеченні продовольчої безпеки країни та отримали дозвіл продовжувати здійснення своєї господарської діяльності в умовах карантину.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» Мінекономіки, як головному розпоряднику бюджетних коштів, для підтримки сільськогосподарських товаровиробників передбачено видатки загального фонду в обсязі 4 000 млн грн за програмою КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників».

Постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 77 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників» (із змінами), визначено напрями використання бюджетних коштів за даною програмою, а наказом Мінекономіки від 10.04.2020 № 687-20 затверджено розподіл коштів за напрямами, а саме:

державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції (постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 107, зі змінами, обсяг коштів – 1 000 млн грн);

фінансова підтримка розвитку фермерських господарств (постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 106, зі змінами, обсяг коштів – 380 млн грн);

часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 130, зі змінами, обсяг коштів – 1 000 млн грн);

фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів (постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 300, зі змінами, обсяг коштів – 1 200 млн грн);

фінансова підтримка розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства (постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2005 № 587, зі змінами, обсяг коштів – 400 млн грн);

надання сімейним фермерським господарствам додаткової фінансової підтримки через механізм доплати на користь застрахованих осіб - членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 565, зі змінами, обсяг коштів – 20 млн грн).

Результатом державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників у 2020 році має стати: розширення доступу сільськогосподарських виробників до пільгових кредитів та зменшення вартості кредитів; збільшення виробництва сільськогосподарської продукції та її продуктивності; нарощування експортного потенціалу та скорочення обсягів імпорту.

Також, за ініціативи Президента України та Уряду започатковано програму фінансової державної підтримки бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%» (далі – програма). Кредитування в рамках програми здійснюється відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28 (зі змінами).

Державна підтримка надається через уповноважені банки, що підписали з Фондом розвитку підприємництва договір про співробітництво. З питань отримання кредиту в рамках програми підприємець має звернутись до уповноваженого банку. Відповідність суб'єктів підприємництва критеріям участі у програмі визначається уповноваженими банками. Рішення щодо надання кредиту в рамках програми приймається виключно уповноваженим банком та його посадовими особами за результатами розгляду поданої заявки та переліку документів, визначеного уповноваженим банком.

Детальна інформація щодо програми «Доступні кредити 5-7-9 %» розміщена на спеціалізованому веб-порталі за посиланням: <https://5-7-9.gov.ua>.

У 2021 році Уряд і надалі надаватиме підтримку сільськогосподарським товаровиробникам за напрямками, які довели свою економічну ефективність: тваринництво, садівництво, фермерство, здешевлення техніки та кредитів.

Водночас, враховуючи потреби сільгосптоваровиробників додано нові напрями підтримки, такі як страхування врожаю, підтримка нішевого та органічного виробництва, бджільництва.

Так, програма з підтримки тваринництва на 2021 рік передбачає надання спеціальних бюджетних дотацій з метою реконструкції ферм та комплексів, зміни структури виробництва, покращення якісного складу поголів'я, підтримки біорізноманіття та біологічної безпеки.

Підтримка розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства передбачається шляхом часткового відшкодування вартості придбання садивного матеріалу плодово-ягідних культур, винограду та хмелю, проведення робіт із спорудження шпалери і встановлення систем краплинного зрошення та придбання матеріалів, необхідних для проведення таких робіт. Також передбачаються дотації на нове будівництво та реконструкцію холодильників, цехів первинної переробки, об'єктів із заморожування плодів та ягід, придбання ліній товарної обробки, автоматизованих ліній з їх висушування та переробки.

У програмі підтримки фермерства в Україні залишаються такі напрями, як: компенсація вартості за купівлю сільськогосподарської техніки, компенсація витрат за дорадчі послуги, надання бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь новоствореним фермерським господарствам, дотація на утримання корів молочного напрямку, доплата ЄСВ на користь застрахованих осіб членів/голів сімейних фермерських господарств, надання безвідсоткових кредитів. Також додано напрям – підтримка розвитку органічного виробництва.

Продовжить діяти фінансова підтримка сільгосптоваровиробників шляхом часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, придбаних за власні або за кредитні кошти.

Також продовжитися фінансова підтримка аграріїв шляхом здешевлення кредитів. Крім того, розглядаються ще два нові напрями такої підтримки: здешевлення кредитів на закупівлю земель сільськогосподарського призначення та здешевлення страхових платежів (премій) за договорами страхування сільськогосподарських культур від ризиків загибелі.

За прогнозними розрахунками, понад 9 тисяч підприємств отримають дотації за напрямами: відшкодування вартості за придбану сільськогосподарську техніку та обладнання; здешевлення кредитів; розвиток фермерських господарств; розвиток тваринництва; розвиток садівництва,

виноградарства та хмелярства; підтримка і розвиток приватних та державних меліоративних систем.

Окрім того, триватиме підтримка за рахунок програми 5-7-9% (близько 60% кредитів у рамках програми).

Ознайомитися з відповідними проектами документів буде можливо після їх оприлюднення на сайті Мінекономіки в розділі «Документи», перейшовши за посиланнями: https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=f9c84884-09b4-42ff-9b8a-8924586e9d72&tag=docs_project.

Щодо питання про створення системи агро-облігацій з невеликою відсотковою ставкою.

Відповідно до статті 10 Закону України від 29.05.2006 № 3480 «Про цінні папери та фондовий ринок» (зі змінами) цільові облігації внутрішніх державних позик України – це облігації внутрішніх державних позик, емісія яких є джерелом фінансування дефіциту державного бюджету в обсягах, передбачених на цю мету законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та в межах граничного розміру державного боргу. Тобто, державні облігації є державними цінними паперами, що випускаються з метою покриття дефіциту бюджету виключно на підставі закону про бюджет на відповідний рік.

Водночас, на ринку агропродукції впроваджено систему аграрних розписок, яка сьогодні допомагає малим та середнім сільськогосподарським виробникам залучати фінансові ресурси в рахунок розрахунку майбутнім врожаєм. Відповідно до Закону України «Про аграрні розписки» аграрна розписка - це товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах.

Відтак, для сільськогосподарських виробників створено ефективну систему кредитування з одночасним укладанням угоди на збут вирощеного врожаю. З боку держави, система аграрних розписок більш вигідна, ніж система агро-облігацій з невеликою відсотковою ставкою, з огляду на те, що вона не потребує бюджетних коштів.

За суттю аграрна розписка є засобом забезпечення зобов'язання. Оформлюючи аграрну розписку боржник зобов'язується поставити майбутній урожай (товарна аграрна розписка), або сплатити грошові кошти на визначених у аграрній розписці умовах (фінансова аграрна розписка), а таке зобов'язання забезпечується заставою майбутнього врожаю. В аграрній розписці

зазначаються кількісні та якісні показники сільськогосподарської продукції та перелік земельних ділянок, на яких вона повинна бути вирощеною.

Всього за рахунок аграрних розписок (від початку впровадження) в аграрний сектор залучено понад 33 млрд грн., а їх загальна кількість становить майже 5000.

Слід зазначити, що на відміну від зернових, зернобобових та олійних культур свіжі овочі-фрукти в Україні не мають біржових цінових орієнтирів, тому звичайна практика (яка поширена у світі також) встановлювати ціну на момент збирання врожаю. Для плодоовочевого сектору характерним є заключення договору постачання, а не форвардного контракту.

На сьогодні за товарними аграрними розписками (далі - ТАР) діють дві моделі, а саме ТАР від агровиробника для забезпечення договору постачання та ТАР за умови постачання посадкового матеріалу (довгоокупні біологічні активи). ТАР видається саме для фіксації обов'язку поставити сільськогосподарську продукцію за фіксованою специфікацією та ціною.

Обидві моделі дозволяють фіксувати у часі обов'язки боржника здійснити поставку продукції (свіжих овочів та фруктів) з обумовленими та зрозумілими властивостями за фіксованою ціною та можливістю кредитора звернутися до виконавчої служби за стягненням у позасудовому порядку у випадку невиконання боржником умов.

Саме створення сталих у часі та стабільних взаємовідносин між боржником та кредитором, що орієнтовано на фіксований ринок збуту, та простежуваність цих операцій у часі закладають підвалини до залучення банківського фінансування до ланцюжків постачання свіжих овочів та фруктів.

Крім того, у період карантину фермерські господарства багатьох країн більше обирають не традиційні канали збуту, а більш безпечніші, зокрема систему онлайн-продажу.

Поряд з цим, питання щодо створення сприятливих умов для збуту сільськогосподарської продукції та харчових продуктів малими та середніми виробниками, а також щодо підтримки малозабезпечених категорій споживачів будуть розглянуті при підготовці відповідних нормативно-правових актів.

З повагою

**Заступник Міністра розвитку
економіки, торгівлі та
сільського господарства України**

Тарас ВИСОЦЬКИЙ